

Výroční zpráva 1999/Annual Report 1999

Motto:

„ Spokojené děti mají spokojené rodiče, spokojení rodiče mají spokojené děti...“

lidová moudrost

Vážení přátelé,

dostává se Vám do ruky výroční zpráva občanského sdružení STŘEP (Středisko pomoci dětem a rodinám) za rok 1999.

STŘEP je nestátní nezisková organizace, která vznikla v roce 1995 s cílem pomoci dětem , které jsou ohroženy dysfunkcí vlastní rodiny prostřednictvím poskytování dosud neexistujících sociálních služeb a programů.

Možná Vás napadne, že již existuje řada známých organizací, které pomoc týraným a zanedbávaným dětem poskytují. Cílem našich programů je předejít ubližování dětem a ohrožené rodině pomoci dříve, než je situace natolik závažná, že z ní dítě musí být odebráno do ústavní péče.

Na dalších stránkách se Vám pokusím přiblížit jednotlivé projekty, kterými se snažíme nejen naplňovat cíle sdružení, ale zejména pomoci ohroženým dětem, aby měly možnost i nadále žít se svými rodiči , kteří je i přes některé své nedostatky mají rádi.

Bude mi ctí, dočtete-li naši výroční zprávu do konce.

Upřímně Vám přeji hodně zdraví, sil a spokojenosti v roce 2000 .

*Věra Bechyňová
ředitelka sdružení*

Členové správních orgánů

Správní rada

Předsedkyně:

PhDr. Helena Chvátalová - publicistka, scénáristka

Členové:

PhDr. Lena Andová - psycholožka
Věra Bechyňová, DiS. - socioterapeutka, scénáristka
Mgr. Božena Hrnčířová - pedagožka
Bc. Tereza Pacltová - sociální pedagožka

Revizní komise - předsedkyně:

Terezie Pemová, DiS.

Odborní poradci

MUDr. Mária Balcarová - primářka dětské psychiatrické kliniky FTN
MUDr. Anna Pacltová - pediatr
PhDr. Zofia Toužimská, CSc. - dětský psycholog

Odborný garant:

JUDr. Jana Chalupová - ředitelka odboru pro styk s veřejností Kanceláře prezidenta republiky

Supervizor:

PhDr. Zdeněk Rieger - psycholog, akreditovaný supervizor

Členové interního multidisciplinárního týmu projektů

Věra Bechyňová, DiS. - ředitelka, socioterapeutka, supervizorka,
Terezie Pemová, DiS. - zástupce ředitelky, koordinátorka, socioterapeutka,
Bc. Darina Nováková - sociální pedagožka,
Jana Orišová - socioterapeutka,
Bc. Tereza Pacltová - sociální pedagožka,
Mgr. Lucie Salačová - socioterapeutka,
Dobrovolníci.

Poslání, filosofie a cíl občanského sdružení STŘEP

Občanské sdružení STŘEP (Středisko pomoci dětem a rodinám) je nestátní nezisková organizace, jejíž aktivity jsou zaměřeny na ochranu a pomoc dětem, které jsou ohroženy dysfunkcí vlastní rodiny.

Výzkumy prováděné v České republice i zkušenosti z praxe s rodinami v rizikových situacích ukazují, že je v síti sociálních služeb prázdné místo v oblasti sanace původní rodiny. Podle odborného tisku je ročně do ústavní péče umístěno okolo 2 000 dětí, přičemž nejčastějšími důvody jsou důvody sociální (28%).

Přestože jsou známa rizika i následky psychické deprivace u dětí, jejichž zdravý vývoj je narušen v důsledku dysfunkce rodiny nebo pobytu v kojeneckém ústavu či v dětském domově, je nejrozšířenější formou péče a pomoci ohroženým dětem ústavní výchova.

V České republice doposud neexistuje ucelený program pro práci s rodiči, kteří zanedbávají péči o své děti. Zkušenosti z praxe dokazují, že pouze represivní opatření vůči rodičům „viníkům“ jsou málo účinná, pokud nejsou součástí komplexního programu pomoci.

Občanské sdružení STŘEP (dále jen STŘEP) svými aktivitami nabízí alternativní program ke standardním postupům státní správy v poskytování pomoci dětem a jejich rodinám, které jsou ohroženy dysfunkcí.

Posláním STŘEPu je poskytovat a rozšiřovat sociální služby pro děti a jejich rodiny, které by bez pomoci byly umístěny do ústavní péče na území České republiky, podílet se na rozšiřování a profesionalizaci služeb poskytovaných nestátními subjekty v oblasti práce s ohroženými rodinami, prosazovat myšlenky pomoci a podpory ohroženým rodinám do legislativních úprav v rámci transformace sociální politiky ČR a spolupracovat na jejich změně. V neposlední řadě STŘEP vnímá svou úlohu v podpoře tvorby pozitivního prorodinného klimatu ve společnosti.

Zpráva o činnosti STŘEP v roce 1999

Činnost STŘEP byla v roce 1999 zaměřena zejména na následující programy:

- Doprovázení rodin – alternativa k umístování dětí mimo domov,
- Přímá finanční podpora motivovaným rodičům,
- Svépomocné setkávání rodin,
- Sociálně pedagogické posilování romských rodin,
- Dobrovolnický program,
- Vzdělávací a informativní program,
- Televizní projekt,
- Legislativní změny.

Doprovázení rodin-alternativa k umístování dětí mimo domov

Jedná se o experimentální psychosociální program podpory a pomoci rodinám, které jsou ohroženy vlastní dysfunkcí. Nástrojem pro zavádění programu do praxe je soubor sociálních služeb, které nazýváme sanace poškozeného rodinného prostředí.

Sanací rozumíme práci s rodinou v jejím přirozeném prostředí za účelem zastavení problémové situace v rodině, která vede k výchovným opatřením orgánu státní správy nebo soudu (dohled, odebrání dítěte do ústavní péče). Následně pak posilujeme kompetence rodičů, aby došlo ke zlepšení jejich rodinných a/nebo sociálních podmínek. Rodina je sanována za účelem odvrácení odebrání dítěte do ústavní péče nebo návratu dítěte z ústavního zařízení zpět domů.

Cíle programu:

- nabízet varianty podpory rodiny ke standardním postupům státní správy a vzájemně spolupracovat na podpoře nebo znovuoobnovení pozitivních stránek rizikových rodin,
- nabízet varianty k výchovným opatřením soudů,
- poskytovat psychosociální služby v rámci komplexního přístupu státních i nestátních institucí v práci s rodinami se syndromem CAN,
- výše uvedenými způsoby ovlivňovat změnu přístupu státní zprávy k práci s rizikovými rodinami a tím snižovat počty odebraných dětí do ústavní péče.

Hodnocení programu za rok 1999

Počet osob v evidenci STŘEPu	Z toho dětí	Celkový počet rodin
273	164	74

Odkud se k nám rodiny dostaly

Ohlašovatel	Počet	%
Rodina sama	23	31.1
OPD	18	24.3
Zdravotnické zařízení	9	12.2
Opatrovnický soud	8	10.8
Azylový dům	6	8.1
Kojenecký ústav, dětský domov, diagnostický ústav	5	6.8
NGO	4	5.4
Jiné	1	1.4
Celkem	74	100.0

Délka poskytování služeb STŘEPem rodinám

Průměrná doba poskytování služeb	4 měsíce
Rozptyl	1-20 měsíců

Důvod evidence dítěte	Počet	%
Tíživá sociální situace	97	59.1
Ústavní výchova	37	22,6
Soudní dohled	30	18,3
Celkem	164	100,0

Z 37 dětí v naší evidenci, které měly nařízenou ústavní výchovu v době, kdy s námi začala rodina spolupracovat se jich 10 (27,0%) během naší spolupráce do konce roku 1999 vrátilo zpět do péče rodičů.

Z 30 dětí, které byly z rodin, nad kterými byl stanoven soudní dohled byla pouze 1 dítěti (3,3%) nařízena ústavní výchova.

Z 97 dětí, jejichž rodiny se ocitly v tíživé sociální situaci byla pouze 1 dítěti (1,03 %) nařízena ústavní výchova – předběžným opatřením soudu.

Podle dostupných údajů stojí pobyt jednoho dítěte v dětském domově ročně okolo Kč 145 000,-, podle typu zařízení.

Porovnáním nákladů na ústavní péči a nákladů našeho sdružení přepočtených na jedno dítě v péči za rok ve výši Kč 8 000,- (včetně nepřímých nákladů) považujeme naše služby za **efektivní**.

Náklady, které vznikají společnosti po ukončení ústavní výchovy dítěte, které po dosažení zletilosti odchází z dětského domova často bezprizorní a s omezenými sociálními dovednostmi, nelze jednoduše vyčíslit.

Finanční podpora:

Nadace:

OSF Praha

NROS z prostředků PHARE

Státní orgány:

MPSV ČR

Magistrát hl. m. Prahy

Právníkové osoby:

Tabák, a.s.

Přímá finanční podpora motivovaným rodičům

Tento program je určen rodičům, kteří mají dítě umístěné v ústavním zařízení a jsou motivováni a aktivně spolupracují na získání dítěte zpět do své péče.

Rodiče, jejichž děti mají nařízenou ústavní výchovu, ztrácejí ze zákona nárok na dávky státní sociální podpory na odebrané děti. Stává se tak, že ačkoli by tito rodiče rádi své děti v ústavním zařízení navštěvovali, nemají na to fakticky finanční prostředky.

STŘEP si uvědomuje, že se nejedná o koncepční řešení, spolupracuje na legislativních změnách.

Pro ilustraci uvedeme kazuistiku: Osamělá matka na mateřské dovolené s jedním dítětem v péči těžko může jednou za čtrnáct dní nebo za měsíc dojíždět na návštěvy za dalšími dvěma dětmi do dvou různých dětských domovů (nehledě na to, že vlakové a autobusové spojení je naprosto nevyhovující) a kupovat jim drobné pamlsky z necelých 5 000,- příjmu. Když takto nebude činit, o děti může přijít, protože neprojevuje opravdový zájem. Navíc tato matka by si ráda děti brala na víkendy domů a usiluje o jejich svěření zpět do své péče.

Cíle programu:

- umožnit dětem, které mají nařízenou ústavní péči navštěvovat o víkendech svou rodinu,
- umožnit rodičům, kteří mají objektivní finanční problémy a pracují na zkvalitnění svých rodinných a sociálních podmínek, kontakt s dětmi v ústavním zařízení,
- poukázat na existenci této sociálně slabé skupiny rodičů, kteří bez finanční pomoci nemohou udržovat kontakt s dětmi v ústavním zařízení.

Finanční podporou od individuálních dárců se podařilo přispět k návratu 3 dětí do péče rodičů.

Finanční podpora:

Fyzické osoby:

Ing. Martin Nemrava

Ing. Hana Nedomová

Svépomocné setkávání rodin

Pro klientské rodiny programů STŘEPu jsou organizována občasná společná rodinná odpoledne. Zde mají děti možnost s rodiči strávit společně čas jiným způsobem, než jsou běžně zvyklé.

Tato odpoledne pozitivně hodnotí i rodiče – většinou se jedná o sociálně osiřelé rodiny. Jejich členové se mezi sebou rádi setkávají a v rámci interakčních her se vzájemně poznávají a obohacují.

Cíle programu:

- získávání nových rodičovských dovedností při aktivním trávení volného času,
- posílení vzájemných rodinných vazeb mezi dětmi a rodiči,
- opuštění každodenního stereotypu, který může vést k negativním formám komunikace v rodině,
- navázání a prohloubení kontaktů mezi rodinami navzájem.

V roce 1999 došlo ke 3 svépomocným setkáním. Účastnilo se jich více než 60 členů rodin.

Finanční podpora:

Právnícké osoby:

Mc Donald's

KFC

Řeznictví a uzenářství O. Fábery

Beruška Praha

TESCO

Sociálně pedagogické posilování romských rodin

Jedním z důvodů, pro které bývá zejména romským dětem nařizována ústavní péče, jsou problémy se školní docházkou. Záměrem projektu je zvyšovat pravděpodobnost školní úspěšnosti romských dětí prostřednictvím posilování kompetencí rodičů vést děti k přípravě na vyučování a zkvalitňováním vztahů mezi rodiči a školou prostřednictvím pracovníka (dobrovolníka) STŘEPu.

Cíle programu:

- pomoc romským rodinám, které díky jazykovým problémům nemohou dítě dostatečně podporovat ve školní přípravě, nebo ho připravit na zahájení školní docházky,
- pomoc rodičům, kteří nejsou sekundárně schopni poskytnout dětem podnětné prostředí odpovídající jejich vývojovému stupni,
- pomoc vícečetným rodinám, pro něž je problém koordinace školní přípravy dětí.

V roce 1999 bylo v tomto programu 13 romských dětí.

Finanční podpora:

Nadace:

NROS z programu PHARE

Dobrovolnický program

Klientské rodiny STŘEPu potřebují zejména v konečné fázi socioterapie tzv. následnou péči. Rodině ji poskytuje dobrovolník, který není odborný poradenský pracovník sdružení a rodině jednou v týdnu věnuje svůj čas, naslouchá radostem a starostem, jednotlivým jejím členům a je s nimi ve fázi, kdy procházejí procesem odpoutávání se od odborného poradenského pracovníka.

Dobrovolník je zletilý student vyšší nebo vysoké školy z oborů pomáhajících profesí. Dobrovolníci prošli psychologickým testem, 24 hodinovým tréninkem (teorie i praktické dovednosti) a mají jednou měsíčně povinné intervize a supervize.

20 dobrovolníků pracuje v 10 rodinách v páru.

Cíle programu:

- zajistit klientským rodinám klinických programů následnou péči,
- v klientských rodinách, kde to vyžaduje situace a rodiče žádají o větší podporu, plní dobrovolníci podpurnou roli i v průběhu intenzivní práce s rodiči.

Finanční podpora:

Nadace:

NROS z programu PHARE

Tabák, a.s.

Vzdělávací a informativní programy

Prostřednictvím tohoto programu nabízíme odborné veřejnosti zkušenosti, principy, metody práce a konkrétní výsledky s poskytováním alternativních psychosociálních služeb rizikovým rodinám.

Semináře „Komunikace a spolupráce mezi státním a nestátním sektorem v oblasti práce s rizikovými rodinami“

Pro odborníky každého obvodu Prahy pořádáme odborné semináře za účelem zlepšení komunikace a spolupráce při vytváření sociální sítě pro jmenovanou cílovou skupinu v komunitě. Zveme pravidelně opatrovnícké soudce, pracovníky státní správy, policisty, zdravotnické a školské pracovníky, psychology poraden, pracovníky zařízení pro výkon ústavní výchovy, pracovníky NGO, které poskytují služby v daném obvodě a pracovníky zainteresovaných ministerstev.

Podle vyplňovaných hodnocení účastníků jsou semináře vítanou aktivitou zejména pro vytváření sociální sítě v jednotlivých obvodech.

Studentské stáže

Od počátku profesionálního fungování STŘEP spolupracuje s odbornými vyššími a vysokými školami při zajišťování studentských stáží. STŘEP má uzavřenou smlouvu s Vyšší školou sociálně právní v Jahodové ulici v Praze 10.

V letošním roce jsme poskytly dlouhodobé stáže 9 studentům vyšších a vysokých škol pomáhajících profesí.

Odborné semináře

Vycházejí z nabídky seminářů STŘEP a ze zájmu odborných pracovišť. Týkají se principů, metod práce, depistáže a výsledků klinických programů, dále pak zkušeností s multidisciplinárním řešením případů a s tvorbou sítě služeb v komunitě, dále pak spolupráce NGO a státních institucí.

V loňském roce proběhlo 11 odborných seminářů, z toho 8 pro pražské instituce, 2 pro občanské sdružení Pomoc ohroženým dětem na Slovensku a 1 pro účastníky semináře Family Strengthening Conference, pořádaném Children's Mental Health Alliance Foundation ve Slovinsku.

Sdružení je jednou z lektorských organizací, která připravuje výcvik pro pracovníky společného experimentálního projektu Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva vnitra ČR s názvem Centra včasné intervence.

1. Pracovní konference na téma " Podpora rodiny a role občanské společnosti"

Konference se uskutečnila dne 7. října 1999 v prostorách Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky pod záštitou členky sociálně zdravotního výboru Paed.Dr. Marie Machatě.

Účastnilo se jí 189 odborníků z ministerstev, státní správy, policie, soudů a neziskových organizací. Z konference vydalo sdružení sborník, na který došlo 200 objednávek.

Cíle konference:

- upozornit na důležitost tvorby koncepce podpory rodin, včetně pravidel pro spolupráci státního a nestátního sektoru,
- představit nové programy a přístupy, které se zabývají podporou rodin,
- přispět k tvorbě pro rodinného klimatu ve společnosti.

Týden Úmluvy o právech dítěte

V týdnu od 15.-19.11. 1999 občanské sdružení STŘEP, YMCA Praha - Živá rodina a Klub občanského sektoru společně uspořádali pracovní setkání zástupců neziskových organizací, státní správy, samosprávy a medií k desetiletému výročí přijetí Úmluvy o právech dítěte valným shromážděním OSN v New Yorku.

Setkání se zúčastnilo 28 organizací z celé České republiky, které svojí prací přispívají k naplňování tezí Úmluvy o právech dítěte v praxi. Odborný program byl tématicky členěn do pěti sekcí.

Cílem akce bylo:

- umožnit prezentaci malých neziskových organizací
- pozitivně informovat o Úmluvě o právech dítěte a jejím naplňování
- ukázat alternativní programy a projekty malého regionálního charakteru
- poukázat na dobrovolnou práci mnohých neziskových organizací
- upozornit veřejnost na výročí Úmluvy

Finanční podpora:

Nadace:
OSF Praha

Právnícké osoby:
Augur. s.r.o.
Česká televize
Pilík a syn
Tabák, a.s.
Mc Donald's

Televizní projekt

Jedná se o pravidelný cyklus České televize s názvem Čas pro rodinu, který je tvořen třemi pořady, které se vzájemně doplňují – od primární k terciální prevenci v oblasti podpory rodin (Aby doma nebolelo, Když doma něco schází a Co je to doma). Prostřední z nich – Když doma něco schází – je první televizní poradna pro rodiny. Každý měsíc se setkáváme s příběhem rodiny, která se dostala do tíživé situace, kterou se již buď podařilo vyřešit, nebo je rodina někde na půli cesty k řešení. Rodinám nabízejí možnosti pozitivního řešení psychologové, sociální pracovníci, právníci, atp.

Námět na jmenovaný díl cyklu poskytuje občanské sdružení STŘEP, scénář píše Věra Bechyňová.

Legislativní změny

Přestože není STŘEP oficiálním připomínkovým místem, podává podněty ke změnám v připravovaných legislativních normách v oblasti ochrany a péče o děti, mládež a rodiny.

Členové sdružení jsou rovněž členy pracovní skupiny při MPSV ČR, která připravuje legislativní úpravu minimálních standardů rané péče.

Finanční podpora:

Nadace:
OSF Praha

Účetní údaje

Příjmy:

Název donora	Částka (CZK)	%
MPSV ČR	118.000,-	7.5
Magistrát hl. m. Prahy	75.000,-	4.8
Open Society Fund Praha	651.600,-	41.5
NROS z prostředků PHARE	199.750,-	12.7
Tabák a.s. (k 31.12. 1999)	500.000,-	31.8
Ing. Hana Nedomová	27.620,-	1.8
Celkem	1.571.970,-	100

Výdaje:

Položka	Výdaje
Provozní náklady	Kč 971.700,-
V tom :	
Pojistné ke mzdám	Kč 139.700,-
Čisté provozní náklady	Kč 782.000,-
Mzdy	Kč 399.300,-
Přepočtený počet pracovníků	4,25
Průměrná měsíční mzda	Kč 7.830,-
Celkem	Kč 1.343.000,-

Věcné dary a další sponzorské služby:

Augur s.r.o.	občerstvení na konferenci,
Beruška Praha	dárky pro děti - rodinná odpoledne,
Česká televize	drobné předměty na konferenci,
GERION s.r.o.	správce sítě,
KFC	občerstvení - rodinná odpoledne,
Mc Donald's	občerstvení - rodinná odpoledne,
Pilík a syn	občerstvení na konferenci,
TESCO	dárky pro děti - rodinná odpoledne,
Řeznictví a uzenářství O. Fábery	občerstvení - rodinná odpoledne.

Za veškerou podporu a pomoc všem STŘEP upřímně děkuje.

